

U UMAGU ODRŽANA PRVA "PLASTIC FREE" HUMANITARNA FEŠTA

Umažani osvještani za život bez plastike

Deveto izdanje jedne od najposjećenijih i najatraktivnijih umaških fešta "Puntafest" ove je godine više nego ikad oduševila brojne posjetitelje, sugrađane i turiste, koji nisu krili oduševljenje zahvaljujući bogatom programu, raznovrsnoj ukusnoj gastro ponudi te poruci o ekološkoj osviještenosti koju je ona promovirala. Mjesni odbor Punta te brojni građani Punte su u subotu, 3. kolovoza u parku Humagum još jednom pokazali kako organizirati uspješnu jedinstvenu feštu za sve ukuse i generacije. Fešta humanitarnog karaktera u svojem je programu ponudila ra-

"Plastic free" fešta je promovirala životne navike bez plastike, ekološku osviještenost te sve snage usmjerila u zdrav i ekološki život zajednice ● Tradicionalni "Puntatlon" (kombinacija plivanja na 333 metara i trčanja na 3.333 metara), gastro ponuda i glazba

znovrsne sadržaje. Tako je i ove godine SRU Olimpik Umag organizirao tradicionalni "Puntatlon", kombinaciju plivanja na 333 metara i trčanja na 3.333 metara, kojem se ove godine odazvao 71 sudionik iz čak pet zemalja svijeta i to u pet kategorija. Na samoj fešti, najboljima je pehare i brojne poklone uručio zamjenik gradonačelnika Grada Umaga Ivan Belušić. Tako

su pobjednici Puntatlona 2019. godine bili "Braća Boban" (Ivan i Boban Boban) u muškoj štafeti, "Albona i Lemi" (Patrizia Golja i Monika Peršić) u ženskoj štafeti, "Crni Marin i gazela" (Marina Melon i Sabahudin Halilović), u mix štafeti Rosario Martinez Garcia te Rok Terčelj u muškoj konkurenciji.

Gastro ponuda nije ostavila nikoga gladnog, jer posjetitelji nisu mogli odoljeti ukusnoj mineštri od bobića, ribljim specijalitetima te fantastičnom Puntaburgeru.

Kako je "Puntafest" prva umaška humanitarna "plastic free" fešta koja je promovirala ži-

vozne navike bez plastike, ekološku osviještenost te sve snage usmjerila u zdrav i ekološki život zajednice, nadamo se da će ovaj hvalevrijedan projekt biti primjer i ostalim umaškim feštama. Projekt "Puntafesta" doista je oduševio sve

posjetitelje koji su pohvalili ovu jedinstvenu ideju te podržali svaki vid aktivnosti koji za cilj ima stvaranje bolje i zdravije budućnosti današnjih i budućih generacija. Ovom se projektu pridružila i slavna umaška umjetnica Slavića Marin koja je u parku Humagum održala performans koji se savršeno uklapa u "plastic free" priču te je svojom originalnošću ponovno zaintrigirala brojnu publiku.

U svakom slučaju, deveto izdanje humanitarne fešte bilo je vrlo uspješno s obzirom na rekordni broj posjetitelja koji nisu krili oduševljenje zahvaljujući jedinstvenom bogatom programu ove manifestacije.

S. B. I.

ZASTUPNIK IZ ISTRE U EU PARLAMENTU RAZGOVARAO S POVJERENICOM EU-a ZA MOBILNOST I PROMET

Valter Flego i Violeta Bulc

Flego istaknuo važnost osuvremenjavanja prometne infrastrukture

Zastupnik IDS-a u Europskom parlamentu te član Odbora za transport i turizam (TRAN) Valter Flego, a donedavno župan Istarske županije, susreo se 25. srpnja u Bruxellesu s povjerenicom EU-a za mobilnost i promet Violetom Bulc, slovenskom političarkom, gdje su razgovarali o realiziranim prometnim i infrastrukturnim projektima u prethodnom programskom razdoblju te konkretnim planovima Komisije za narednih pet godina.

Prioriteti su tunel Učka i Ipsilon

Valter Flego rekao je da će prvi korak u njegovom djelovanju putem Odbora za transport i turizam biti borba za izgradnju druge cijevi tunela Učka te povezivanje Istarskog ipsilona sa slovenskom mrežom autocesta. "Budući da

Valter Flego rekao je da će prvi korak u njegovom djelovanju putem Odbora za transport i turizam biti borba za izgradnju druge cijevi tunela Učka te povezivanje Istarskog ipsilona sa slovenskom mrežom autocesta

je riječ o strateškom prekograničnom projektu, moguće je financiranje iz kohezijskog fonda. Prema riječima Bulc, hrvatska i slovenska strana moraju se dogovoriti, jer to je projekt kojim će se smanjiti kolone na granicama, omogućiti brži protok prometa te olakšati svakodnevni život ljudi uz granicu.", istaknuo je Flego i nastavio: "Svih ovih godina nisam vidio jasno definiranje prioriteta u izgradnji prometne infrastrukture. Sada očekujem da prestanemo lutati i jasno definiramo naše strateške ciljeve. Hrvatska se mora čvrsto pozicionirati, jer će u protivnom ostati 'slijepo

crijevo" na europskoj prometnoj karti.

Osim zalaganja za dva velika projekta kao što su tunel Učka i Ipsilon, zalagat će se i za dekarbonizaciju i smanjenje CO2 emisija u prometu. "Zelene politike

apsolutni su preduvjet svakog našeg budućeg djelovanja.", rekao je Flego.

Prema njegovim riječima priključenje Luke Rijeka na koridor Baltik - Jadran od strateške je važnosti za Hrvatsku. "Riječkoj luci moramo osigurati jednak status kao ostalim sjevernojadranskim lukama. Parlament je još 2016. istaknuo važnost Luke Rijeka u europskim prometnim tokovima te pozvao Komisiju da osi-

gura priključenje riječke luke na koridor Baltik - Jadran, zato daljnje odugovlačenje nije prihvatljiva opcija. A to će osigurati i bolje korištenje željezničkog potencijala Rijeka - Šapjane - Pivka.", podsjetio je Flego. Povjerenica EU-a za mobilnost i promet Violeta Bulc složila se s Flegom te naglasila važnost prometnog povezivanja i modernizacije luke, kazavši da Luka Rijeka ima velik potencijal, posebno

"Sredstva iz kohezijskih fondova čine znatan udio u Instrumentu za povezivanje Europe (CEF), koji je ujedno i glavni mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata, stoga se svim srcem nadam da se najave Komisije o rezanju sredstava kohezijskih fondova neće realizirati."

Valter Flego

Transeuropska mreža prometnica

Povezivanje osnovne mreže prometne infrastrukture s transeuropskim mrežama i koridorima jedan je od osnovnih ciljeva i važan preduvjet za ravnomjeren razvoj svih članica EU. EU stoga kontinuirano ulaže napore da se, usporedno s povećanjem broja članica, omogući izgradnja potrebnih prometnica i integriraju nacionalne mreže prometnica u jedinstvenu Transeuropsku mrežu prometnica (Trans - European Network - Transport, TEN-T). Oblikovanjem ovakve europske prometne mreže uklonila bi se uska grla i povezale udaljenije regije u zajednički sustav prometnica.

zbog svog položaja i mogućnosti pristupa velikih brodova, što je čini konkurentnijom u odnosu na druge luke.

S Bulc je Flego razgovarao i o problemu zastarjele željezničke infrastrukture u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi te općom sklonosti cestovnom prometu, što je opet popraćeno većim troškovima i negativnim utjecajima na okoliš.

Jačanje sigurnosti na cestama

"Izgradnja osnovne TEN-T mreže u Hrvatskoj je na 5-6 posto, u odnosu na prosjek EU koji iznosi 60 posto. Udio biogoriva u prometu, kao i broj električnih punionica je među najnižima u EU. Zbog veće orijentiranosti cestovnom prometu, zemlje Jugoistočne Europe bilježe i najveći broj smrtnih žrtava u prometu. Hrvatska je treća najlošija zemlja u EU po broju smrtnosti na cestama i zato je jačanje sigurnosti na cestama jedan od prioriteta mog rada u ovom mandatu.", pojasnio je Flego dodavši da prema mišljenju povjerenice za mobilnost i promet, Hrvatska do sada nije pokazala interes za ovu važnu temu, stoga očekuje da hrvatska Vlada hitno promijeni svoj pristup. "Ovdje veliku ulogu mogu odigrati kohezijski fondovi. Naime, sredstva iz kohezijskih fondova čine znatan udio u Instrumentu za povezivanje Europe (CEF), koji je ujedno i glavni mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata, stoga se svim srcem nadam da se najave Komisije o rezanju sredstava kohezijskih fondova neće realizirati.", kazao je Flego.

**Priredila
Silva BODLAJ IVAŠIĆ**

USPJEŠNO ZAVRŠEN PROJEKT EU I ISTARSKE ŽUPANIJE

Nakon 80 godina dočekali obnovu Osnovne škole Ivana Batelića - Raša

.....
“Od 2014. godine smo sređivali i rješavali imovinsko-pravne odnose, znajući da je to preduvjet za bilo kakvu obnovu. Projekt obnove je bio velik i zahtjevan, čekali smo ga čak 80 godina.”, rekla je načelnica Općine Raša Glorija Palis
● Nakon provedbe energetske obnove, zgrada škole iz energetskog razreda C prelazi u energetski razred A

U prostorijama Osnovne škole Ivana Batelića - Raša 26. srpnja 2019. godine održana je završna konferencija u okviru projekta “Energetska obnova zgrade Osnovne škole Ivana Batelića - Raša”, sukladno Operativnom programu “Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.”

Velike uštede

Radovi na energetskej obnovi obuhvatili su toplinsku izolaciju dijela poda, ravnih krovova iznad grijanog prostora, stropa prema negrijanom podrumu i vanjskom prostoru te vanjskih zidova, zamjenu vanjske stolarije, zamjenu unutarnje rasvjete učinkovitijom, ugradnju termostatskih ventila, ventilacije prostora i djelomične klimatizacije te odvajanje grijanja škole i dvorane. Projektom

je izvršena ugradnja dizala i izvedba rampe. Planiranim zahvatom potrebna toplinska energija za grijanje centralne zgrade u odnosu na postojeću smanjuje se za oko 65 posto, a izvedbom nove rasvjete ušteda snage u odnosu na postojeću instaliranu snagu iznosit će oko 37 posto. Nakon provedbe energetske obnove zgrada iz energetskog razreda C prelazi u energetski razred A.

Ravnateljica škole Greis Franković zahvalila

se svima koji su bili uključeni u projekt. “Nakon 80 godina postojanja Osnovna škola Ivana Batelića - Raša konačno je zasjala u punom sjaju, onom estetskom, ali i funkcionalnom. Za sve nas ovo jako puno znači. Izuzetno smo ponosni što smo već dotrajalu školsku zgradu uspjeli ovako kvalitetno obnoviti. Obnova nas je dodatno motivirala i potaknula da nastavimo put ka podizanju kvalitete odgojno-obrazovnog rada. A sve kako bi učenici i na-

stavnici radili u uvjetima primjerenim 21. stoljeću i kako bi ostvarili još veće uspjehe i rezultate.”, rekla je ravnateljica Franković.

Bolji uvjeti

Viša savjetnica za kapitalnu izgradnju u UO za obrazovanje, sport i tehničku kulturu Istarske županije Vesna Sagaj upoznala je prisutne s tehničkom stranom projekta.

- Vjerujemo da ovo kapitalno ulaganje u školsku zgradu, kao i prethodna

izvršena ulaganja u školu doprinose ostvarivanju boljih uvjeta obrazovanja i rada učenicima, nastavnicima i svim zaposlenicima škole te da će svima njima vrijeme provedeno u ovoj školi ostati u najljepšem sjećanju, istakla je Sagaj.

Načelnica Općine Raša Glorija Paliska istakla je da je priveden kraju jedan jako lijep i hvalevrijedan posao.

- Put od tisuću milja započinje prvim korakom. I to je rečenica koja se zaista

Istarskoj županiji više od milijun kuna bespovratno g novca

☀ Ukupna vrijednost projekta iznosi 5.369.398,02 kuna od čega su ukupni prihvatljivi troškovi u iznosu od 3.248.271,45 kuna te se Istarskoj županiji dodjeljuju bespovratna sredstva u iznosu od 1.219.088,22 kuna. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Radovi na energetskej obnovi počeli su u listopadu 2018. godine i završeni su u travnju 2019. godine, a projekt se provodi u razdoblju od 22. studenog 2016. do 7. kolovoza 2019. godine.

može primijeniti u ovom svečanom trenutku. Od 2014. godine smo sređivali i rješavali imovinsko-pravne odnose, znajući da je to preduvjet za bilo kakvu obnovu. Projekt obnove je bio velik i zahtjevan, čekali smo ga čak 80 godina. Danas, pet godina kasnije smješamo se zadovoljno i sa zahvalnošću gledamo prema Istarskoj županiji i prema svima uključenima u proces obnove”, poručila je načelnica Glorija Paliska.
Silva BODLAJ IVAŠIĆ

PROTOKOL O SURADNJI IZMEĐU ISTARSKE ŽUPANIJE I REGIJE FRIULI VENEZIA GIULIA POTPISAN 1999.

U 20 godina realizirano više od 50 zajedničkih projekata

Prijateljski odnosi regije Friuli Venezia Giulia i Istarske županije se nastavljaju pa je tako krajem srpnja u Manzanu potpredsjednica Skupštine Istarske županije Tamara Brussich sudjelovala na skupu o suradnji na EU projektima između gradova iz talijanske regije i Istarske županije. Tom je prigodom podsjetila da

.....
Potpredsjednica Skupštine Istarske županije Tamara Brussich sudjelovala je krajem srpnja u Manzanu na skupu o suradnji na EU projektima između gradova iz talijanske regije i Istarske županije

je 1999. godine potpisan Protokol o suradnji, a o od tada su Istarska županija i regija FVG sudjelovale na 50 zajedničkih projekata, na području kulture, tu-

rizma, obrazovanja, poljoprivrede i zaštiti okoliša. U tijeku je, kazala je Brussich, projekt BLU K&P, a kojem je cilj poboljšati uvjete za inovacije u nautičkom i

pomorskom sektoru na prekograničnom području i to usklađivanjem sustava obrazovanja.

- Naše su regije snažno povezane, a što se vidi po brojnim projektima, pobratimljenim gradovima, prijateljskim susretima, istarskoj dvojezičnosti, rekla je između ostalog Brussich zaželjevši da se tim putem i nastavi. **S. B. I.**

Tamara Brussich s domaćinima regije Friuli Venezia Giulia

STUDIJSKO PUTOVANJE ZELENE ISTRE I PREDSTAVNIKA GRADA PULE U O

Grad Napulj institucija zajednička dobra i upravljanje gradom

Razlika između javnog i zajedničkog dobra je što javnim dobrima upravljaju tijela državne ili lokalne uprave, a zajedničkim dobrima upravljaju korisnici pojedinci koji odlučuju putem skupština. Radi se o upravljanju putem direktne i radikalne demokracije.

“U Napulju dobro je zajedničko!” - ime je kampanje gradskog Odjela za pravo na grad, urbane politike, krajobraz i zajednička dobra (Assessorato al diritto alla città, alle politiche urbane, al paesaggio e ai beni comuni). Cilj kampanje je uključiti što više građana u odlučivanje i upravljanje zajedničkim dobrima. Ta je kampanja, zajedno sa sedam nekad javnih prostora u Napulju koji su službeno proglašeni zajedničkim dobrom građana, bila razlog što je Zelena Istra krajem lipnja 2019. organizirala studijsko putovanje u Napulj s predstavnicima Grada Pule iz Upravnog odjela za kulturu i Upravnog odjela za prostorno uređenje, komunalni sustav i imovinu. Putovanje je organizirano u okviru projekta “GRAD(imo) ROJC” kojeg vodi Savez udruga Rojca, a financira EU iz Europskog socijalnog fonda.

Okupacija kazališta

Prvi je slučaj bila okupacija Kazališta Valle (Teatro Valle) u Rimu. Godine 2010. to je javno kazalište država zatvorila zbog mjera štednje. Godinu dana kasnije počele su kružiti priče da je namjera zapravo njegova privatizacija. Grupa glumaca, glazbenika, tehničara i zaposlenika uprave okupirala je zgradu kazališta, a okupacija je trajala godinu dana. Prosvjednicima su se priključile mnoge poznate osobe iz svijeta estrade i kulture, a iz tog je entuzijazma nastala svojevrsna kulturna revolucija. Revolucija koja u temelju ima kolektivno političko djelovanje odnosno reappropriaciju javnog

prostora i njegovo pretvaranje u zajedničko dobro. Radi se o sasvim novom načinu korištenja javnog prostora, u ovom slučaju u kulturne svrhe. Razlika između javnog i zajedničkog dobra je što javnim dobrima upravljaju tijela državne ili lokalne uprave, a zajedničkim dobrima upravljaju korisnici pojedinci koji odlučuju putem skupština. Radi se o upravljanju putem direktne i radikalne demokracije. Tu vrstu vlasništva ne opterećuje logika profita niti birokratiziranost javne uprave.

Voda javno dobro

Drugi slučaj u Napulju, koji je utro put ideji institucionalizacije zajedničkih dobara, također je jedinstven u Italiji. Nakon nacionalnog referenduma 2011. godine, kada su Talijani većinom odlučili da je vodoopskrba javno dobro i da ne smije biti podložna logici profita odnosno privatizaciji, Napulj je jedini grad u Italiji koji je u djelo zaista i proveo rezultat referenduma. Dioničarsko društvo “Tvrтка za vodne resurse” postalo je gradska služba “Acqua bene comune” (Voda javno dobro), opet zahvaljujući višegodišnjem aktivizmu civilnih aktivi-

sta u obrani javnih dobara i progresivnom gradonačelniku De Magistrisu. Jedan od najupečatljivijih rezultata novog načina upravljanja vodoopskrbom u gradu je i smanjenje cijene vode po kubiku s 0,32 eura na 0,16 eura. S pročelnikom za urbanizam i zajednička dobra Grada Napulja, arhitektom Carmineom Piscopom razgovaralo se o političkim razlozima za priznavanje statusa zajedničkih dobara te o načinu na koji su u praksi proveli tu ideju. Iz njegovih je odgovora bilo

odmah jasno da postoji duboko razumijevanje važnosti takvih oblika samoupravljanja zajednica za svaki grad, da se na taj način gradi i društvena kohezija i socijalni kapital, te da se tako građanima pružaju usluge koje gradska uprava ne bi bila u stanju pružiti ili bi to proračun koštalo daleko više. U svojim je odgovorima nastojao objasniti kako su zajednička dobra oblik slobodne ekspresije grada odnosno ljudi koji u njemu žive. Objasnio je i da je proces prelaska dijela javnih u zajednička dobra te institucionalizacija ideje zajedničkih dobara bio vrlo složen. Počeo je 2012. godine okupacijom zgrade bivšeg sirotišta Asilo Fi-

Oživljavanje zapuštenog područja Napulja

langieri u središtu Napulja. Tek obnovljenu i zatim opet napuštenu zgradu zauzeli su kulturni radnici u znak prosvjeda. Prosvjednici su se organizirali i od Grada zahtijevali proglašenje zgrade zajedničkim dobrom za

kulturne potrebe kojim će upravljati otvorena zajednica korisnika. Zahtjev je naišao na razumijevanje gradonačelnika, koji je naredio da se uloži maksimalni napor da se pronađe pravni put za uvođenje pojma i prakse zajedničkih dobara. Proces je bio opterećen mnogim problemima - od političke opozicije ideji, otpora cesiji suvereniteta Grada nad dijelom gradske imovine, nedoumicama u vezi s kolektivnim subjektivitetom i kolektivnom odgovornošću, nepostojanjem sličnih primjera u Italiji i mnogim drugim poteškoćama.

Promjena statuta grada

Izvršni direktor Službe za urbanizam i zajednička dobra, arhitekt Andrea Ceudech govorio je o tijeku

Napulj, prvi grad u Italiji koji ima odjel za zajednička dobra i pravo na grad

✦ Grad Napulj prvi je grad u Italiji, i jedan od rijetkih u Europi, koji ima ne samo posebni odjel za zajednička dobra i pravo na grad, već je na institucionalnoj razini prepoznao zajedničko vlasništvo te ga u praksi i primijenio. To se nije dogodilo iznenada, to je dio dugotrajnijeg procesa i građanskog aktivizma za pretvaranje javnih u zajednička dobra.

KVIRU PROJEKTA "GRAD(imo) ROJC"

acionalizirao i prepustio adanim

Razgovori s napuljskim aktivistima

procesa institucionalizacije zajedničkih dobara. Rekao je da su krenuli najprije mijenjajući temeljni gradski dokument - Statut Grada, u koji je uvršten pojam zajedničkog dobra opisan kao cilj djelovanja i temeljna vrijednost. Dopriveni Statut Gradsko vijeće je usvojilo u rujnu 2011. godine, a kasnije su donele druge gradske odluke kako bi se reguliralo pitanje prostornog planiranja, financiranja i upravljanja zajedničkim dobrima. Ovaj veliki izazov gradska je uprava proživjela zajedno s građanima, a pravila su nastajala u praksi korištenjem prvog zajedničkog dobra u Napulju - zgrade bivšeg sirotišta Filangieri, danas kulturnog centra. Nakon priznavanja statusa zajedničkog dobra kulturnom centru Asilo Filangieri 2015. godine, otvorio se put proglašenju zajedničkim dobom za još šest zgrada.

Danas je postupak jednostavniji: na početku mora postojati interes neke zajednice za nekim javnim dobrom. Zatim zainteresirani kolektiv mora pripremiti, na temelju onih već usvojenih, izjavu o civilnoj i zajedničkoj urbanoj upotrebi u kojoj opisuju aktivnosti i svrhu, ali i sve detalje načina zajedničkog odlučivanja i korištenja prostora. Izjava prolazi posebnu komisiju koja se sastoji od predstavnika civilnog društva i gradskih

službenika. Uloga ove komisije je samo da utvrdi sadrži li izjava sve potrebne dijelove i je li u skladu s gradskim odlukama koje reguliraju zajednička dobra. Na kraju Gradsko vijeće usvaja izjavu.

Svatko prema mogućnostima

Maria Francesca De Tullio, aktivistica i već osam godina volonterka u Asilu objasnila nam je da se radi o heterogenoj, promjenjivoj, solidarnoj i otvorenoj

zajednici radnica i radnika iz kulturnog i umjetničkog sektora, utemeljenoj na zajednički utvrđenim principima djelovanja poput odbijanja svakog oblika fašizma, rasizma, seksizma, homofobije te poticanja slobodnog umjetničkog izražavanja, ali i slobode od služenja logici profita i tržišta, dajući tako doprinos kvalitativnom rastu društva.

U Asilu nema kompetitivnosti, a suradnja se temelji na principu "svatko prema vlastitim mogućnostima, a svakom prema potrebama i željama". Upravljanje zajedničkim dobrom zahtijeva učestalu komunikaciju korisnika pa se tako skupštine Asila, najvišeg tijela samoupravljanja, održavaju svaki ponedjeljak, kao što se i pojedine tematske radne skupine, npr. za glazbu ili kazalište, održavaju jednom tjedno. Roberta Nicchia i Nicola Masella iz odjela za urbanizam i javna dobra predstavili su upravo dovršeni projekt Grada Napulja "Šansa - buđenje uspavanih divova", kojim je provedeno participativno odlučivanje o regeneraciji bivše vojne bolnice, od 1992. napuštene i zatim devastiranog najvećeg samostanskog kompleksa u Napulju koji se prostire na 25.000 četvornih metara - monumentalnih građevina velike povijesne, arhitektonske i umjetničke vrijednosti. Nicchia je bila koordinatorka participativnog procesa, kojim je, kako kaže, provedeno društveno vrednovanje javnih dobara ne samo s ekonomskog aspekta već, prije svega, vrednovanje dobiti korištenja za zajednicu i vrijednosti usluga koje bi se postigle reaktivacijom zapuštenog područja. Proces je trajao od prosinca 2016. do ožujka 2018. i u njemu je sudjelovao veliki broj građana, udruga, privatnih poduzetnika, institucija i stručnjaka s ciljem izrade strategije i

bolnice u "inkubator aktivnog građanstva". Od ožujka 2018., kada je dovršen Akcijski plan regeneracije, Grad Napulj već je počeo s realizacijom dijela plana, a i park unutar kompleksa te sportski tereni otvoreni su za javnost. Jedan od prioriteta koji su u tom procesu istaknuli sudionici eksperimentiranja je s modelima javno-civilnog partnerstva, a jedan od njegovih rezultata je i edukacija građana o deliberativnoj demokraciji,

Otpor pulske gradske uprave

U Puli je gradska uprava do sada pružala otpor uključivanju građana u pitanja koja su važna za kvalitetu života u gradu i pitanja raspolaganja prostornom imovinom (npr. slučaj Muzil). To će se morati mijenjati, samo je pitanje vremena hoćemo li biti među prvima ili posljednjima, kaže Dušica Radojčić, Zelena Istra.

aktivnom slušanju i kreativnom upravljanju konfliktima.

U želji da potakne aktiviranje građana u oblikovanje gradskih politika, Grad Napulj uveo je i druge mehanizme poput Opservatorija zajedničkih dobara, kojeg čine osobe s dokazanom aktivističkom prošlošću, od kojih su neki i znanstvenici istraživači. Funkcija tog tijela je da daje mišljenje o temeljnim pravima građana, zajedničkim dobrima i participaciji u odlučivanju. Predstavnici priznatih zajedničkih dobara imaju od šest do 12 članova Opservatorija. Nedavno je osnovan Savjet za reviziju javnog duga sa zadatkom preispitivanja osnovanosti i zakonitosti javnog duga grada, ali i općenito o načinu raspolaganja resursa kojima raspolaže Grad. Urbane kolektivne institucije zanimaju sve veći broj javnih uprava diljem svijeta, prepoznajući društveni dijalog i pravo na kolektivnu akciju lokalnih zajednica kao i svoju ulogu u podršci tim procesima i osnivanju institucija koje ih prate.

Pulski primjer javno-civilnog upravljanja zgradom Društvenog centra Rojca dobar je put u smjeru priznavanja prava zajednice da sudjeluje u upravljanju dobrima koje koristi, no daleko od napoletanskih primjera zajedničkih dobara i razvijenoj svijesti gradske uprave o ulozi građana.

Asilo Filangieri

desetogodišnjeg akcijskog plana reaktivacije kompleksa bivše vojne bolnice. Proces je počeo javnim pozivom Grada Napulja za uključivanje građana u proces osmišljavanja nove namjene tog područja. Prijavio se veliki broj zainteresiranih lokalnih aktera. Na kraju su izrađene izvedive smjernice za oživljavanje tog zapuštenog područja grada, koje gradska uprava mora realizirati. Kolektivnom i kooperativnom metodom akteri su došli do zajedničke vizije transformacije područja bivše vojne

SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE (WWF) ZALAŽE SE ZA SMANJENJE OTPADA OD HRANE

WWF Adria u suradnji s hotelom Esplanade teže “zero waste” strategiji

U Hrvatskoj godišnje bacamo oko 400.000 tona hrane, dajući svoj doprinos europskim brojkama koje su na oko vrtoglavih 90 milijuna tona.

Otpad od hrane veliki je izazov današnjice. Zbog njegove ogromne količine, ali i iskorištavanja tla, vode i energije u svrhu proizvodnje prekomjerne količine hrane, naš je otisak na planet izuzetno velik, a analize ukazuju da je čak 70 posto biološke raznolikosti izgubljeno krčenjem prirodnih staništa da bi se prenamijenila u poljoprivredna zemljišta.

Hrvatska, nažalost, ne zaostaje za globalnim podacima. Godišnje bacamo oko 400.000 tona hrane, dajući svoj doprinos europskim brojkama koje su na oko vrtoglavih 90 milijuna tona. Za proizvodnju, distribuciju i skladištenje hrane troše se prirodni resursi. Svjetska organizacija za zaštitu prirode WWF je stoga prepoznala otpad od hrane kao jedan od iznimno važ-

nih programa svoga rada, s ciljem smanjenja pritiska koji čovječanstvo stavlja na naš planet. WWF Adria je svoj rad na smanjenju otpada od hrane započela kroz suradnju sa zagrebačkim hotelom Esplanade koji teži održivom razvoju, te zajedno koračaju ka njihovoj “zero waste” strategiji.

Odgovorno gospodarenje

Nama je u WWF-u borba protiv otpada hrane jako važna i želimo potaknuti promjenu ponašanja u našim hotelima. Naš

dugogodišnji partner, hotel Esplanade, prepoznao je ovaj projekt i započeo provedbu s ciljem smanjenja otpada od hrane. Prema prvim podacima koje smo dobili nakon mjerenja, uvidjeli smo gdje treba napraviti značajne promjene, a i osoblje hotela se uvjerilo ne samo u ekološku korist, već i ekonomsku s obzirom na gubitke koje sada mogu izbjeći. Vjerujemo da ćemo ovim primjerom nadahnuti i druge hotele u regiji da se odvaže u borbu protiv suvišnih ostataka od hrane”, ističe Fabijan Peronja iz WWF Adrije.

Čak 50 milijuna tona voća i povrća u Europi se baca isključivo zbog nepravilnog oblika i sve to košta nevjerovatnih 140 milijardi eura. Ostaci hrane stvaraju nepodnošljiv pritisak na odlagališta smeća te svojim razlaganjem ispuštaju vrlo otrovan plin metan. Bacanje hrane predstavlja i velik socijalni problem s obzirom na porast broja gladnih i siromašnih u svijetu. Dok brojimo oko 850 milijuna pretilih ljudi, 795 milijuna ljudi nema dovoljno hrane za zdrav život, a čak devet milijuna umire od gladi.

“Hotel Esplanade kroz svoj program odgovornog poslovanja i gospodarenja otpadom već dugu niz godina nastoji pravilno i učinkovito upravljati namirnicama u procesu nabave, pripreme hrane i recikliranja otpada od hrane, no kroz ovu inicijativu namjera je dodatno potaknuti najveću moguću iskoristivost hrane u kuhinji i u restoranima. Kroz obuku djelatnika te putem informativnih i edukativnih poruka usmjerenih prema gostima nastojat ćemo ukazati na ovaj globalni pro-

blem. Dakako, želja nam je potaknuti i ostale pojedince i institucije da krenu u tom smjeru.”, ističe generalni direktor hotela Esplanade Ivica Max Krizmanić te dodaje da Hotel Esplanade teži ka “zero food waste” strategiji. Ovaj projekt je izazovan, nužne su određene promjene obrazaca ponašanja djelatnika i gostiju u postupanju s hranom, ali uz prave alate i usmjereno vodstvo, kroz provjerene metode i primjere dobre prakse, vjerujemo da ćemo dobiti mjerljive rezultate.

Podizanje svijesti

Bacanje hrane je velik ekonomski problem za gospodarstvo, ali i za potrošače. Poticanje hotela da naprave promjenu nije samo korak ka njihovom osvješćivanju, već i ka podizanju svijesti o ovom problemu kojega bi, u konačnici, trebao biti svjestan i svaki pojedinac. Uz zagrebački hotel Esplanade, ovu je inicijativu već prihvatio i provodi i beogradski hotel Courtyard by Marriott Belgrade City Center.

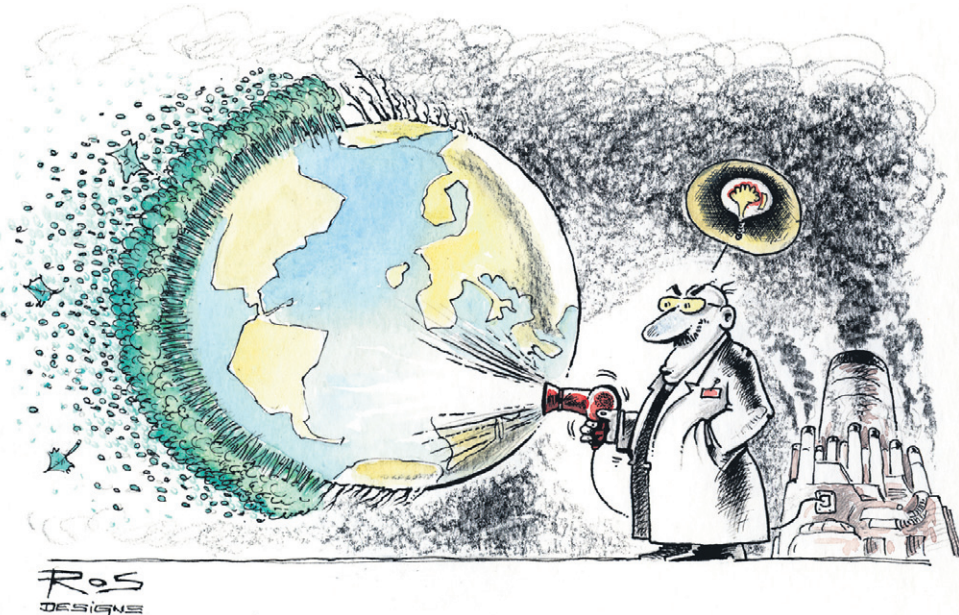
Silva BODLAJ IVAŠIĆ

Održano javno izlaganje o Programu zaštite okoliša Istarske županije

Nedavno je u velikoj dvorani HGK - Županijske komore Pula održano javno izlaganje u okviru javnog savjetovanja u postupku izrade Programa zaštite okoliša Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2023. Svrha javnog izlaganja bila je zainteresiranim jedinicama lokalne samouprave, građanima, institucijama, ustanovama s domenom djelovanja u održivom razvoju, organizacijama i udrugama, odnosno cjelokupnoj zainteresiranoj javnosti prikazati nacrt Programa kao dokumenta od općeg i javnog značaja kako bi ih o istome upoznali i pozvali na sudjelovanje u njegovom donošenju putem podnošenja mišljenja, prijed-

loga i primjedbi na njegov sadržaj.

Izlaganju su prisustvovali predstavnici Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije kao naručitelji izrade Programa zaštite okoliša od strane Istarske županije, te predstavnici tvrtke OIKON d.o.o. iz Zagreba kao izrađivači Programa. Predstavnici tvrtke OIKON su prezentirali Program i sve njegove integrirane elemente, odnosno sadržaj, svrhu i namjenu predmetnog dokumenta. Tekst Nacrta Programa zaštite okoliša Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2023. godine, kao i svi njegovi integrirani elementi mogu se preuzeti na službenim internet str-

nicama Istarske županije. U programu piše da je Pritisak svakog društva na njegov okoliš okvirno određen brojem stanovnika, količinom i vrstom potrošnje po stanovniku, tzv. faktorom tehnologije, čija vrijednost ovisi o tome koliki i kakav utrošak, kojih resursa je potreban da bi se određenom tehnologijom proizvela neka jedinica količina proizvoda za konzumaciju. Simptomi krize sve su očiti i sve je teže ignorirati njihovu poruku, pa ljudi postupno postaju svjesni da zdrav okoliš nije nešto zajamčeno bez obzira što činili, već nešto što zahtijeva obzir i brigu. Svijest o rizičnosti daljnjeg ignoriranja problema širi se i raste, a posljedica toga je da se i na razini društvene aktivnosti sve više energije ulaže u nastojanja da se prepoznaju, razumiju i uvažavaju upozoravajući znakovi koji nam stižu iz okoliša.

S. B. I.

DANI VOJVODINE U ISTRI LJUBAV KOJA TRAJE GODINAMA

Istra i Vojvodina grade mostove suradnje

Još 2006. godine potpisan je i Sporazum o suradnji, koji nije ostao samo slovo na papiru, već je zaživio i u praksi. Naše regije dijele vrijednosti multietničkog, multijezičnog i multikulturnog okruženja, a upravo je ova manifestacija primjer dobre regionalne suradnje, izjavio je župan Valter Flego

Na pulskoj tržnici krajem prošlog mjeseca svečano su otvoreni Dani Vojvodine u Istri, dvodnevna manifestacija kojoj je prethodio svečani prijam istarskog župana Valtera Flega i gradonačelnika Pule Borisa Miletića za delegaciju AP Vojvodine, na čelu s pokrajinskom tajnicom za kulturu i informiranje Draganom Milošević. Prijamu, koji se održao u sjedištu Istarske županije u Puli prisustvovao je i generalni konzul Republike Srbije u Rijeci Goran Petrović.

Slične regije

Župan Flego je tom prilikom izrazio zadovoljstvo što Istra i Vojvodina već dugi niz godina njeguju prijateljske odnose i dobru suradnju. Potvrđuje to i manifestacija Dani Istre u Vojvodini/Dani Vojvodine u Istri, koja neprekid-

no traje od 2001. godine, a naizmjenično se održava jedne godine u Istri, a druge u Vojvodini.

- Istra i Vojvodina vrlo su slične regije, što je prepoznato još 2001. godine, dakle prije punih 18 godina. Još 2006. godine potpisan je i Sporazum o suradnji, koji nije ostao samo slovo na papiru, već

je zaživio i u praksi. Naše regije dijele vrijednosti multietničkog, multijezičnog i multikulturnog okruženja, a upravo je ova manifestacija primjer dobre regionalne suradnje, izjavio je župan Flego zahvalivši se delegaciji.

Gradonačelnik Boris Miletić ustvrdio je kako "vrijeme uistinu

brzo prolazi", te se prisjetio 2001. godine kad su održani prvi Dani Istre u Vojvodini.

Nove teme

"Drago mi je što je ova manifestacija danas tradicija, koja pokazuje da ljudi žele graditi mostove suradnje. Smatram kako postoji prostora za gospodarsko

povezivanje jer je ono temelj nadgradnje, a kad se gospodarstva povežu, taj je odnos još čvršći", kazao je gradonačelnik Pule.

Zadovoljstvo je izrazila i tajnica Pokrajinske vlade AP Vojvodine Dragana Milošević koja se osvrnula i na 3. Sea star festival, koji se održao u Umagu, a pokrenuli su ga

organizatori festivala EXIT iz Novog Sada.

- Tijekom ovog susreta pokrenuli smo i niz novih tema i pitanja, ne samo na polju kulture i turizma već i na drugim područjima jer smatramo da postoji zaista širok spektar mogućnosti daljnje suradnje, istaknula je Milošević.

Borka PETROVIĆ

RADIONICA "SURADNJOM U DESTINACIJI DO BOLJE POPUNJENOSTI KAPACITETA"

Veća kvaliteta ponude i konkurentnost na tržištu

Sekcija Zajednice obiteljskog turizma HGK - Županijske komore Pula, Istarska županija i Turistička zajednica Grada Pule organizirale su u ŽK Pula radionicu pod nazivom „Suradnjom u destinaciji do bolje popunjenosti kapaciteta“. Radionica je organizirana u sklopu provedbe projekta Blutoursystem da bi se pridonijelo boljem poslovanju i popunjenosti smještajnih objekata te radi informiranja pružatelja usluga smještaja

u domaćinstvu o aktualnostima u turističkoj ponudi destinacije.

Predstavljen je primjer dobre prakse povezivanja poduzetnika s Barbanštine Istra Outdoor Experience, koji zajednički rade na stvaranju dodatne ponude destinacije i njenoj promociji. Kao primjeri korištenja digitalnih alata u poslovanju predstavljene su inovativna aplikacija za edukaciju iznajmljivača Booking Monster Croatia te aplikacija Go - Istria za povezivanje gostiju s turističkom ponudom.

Projekt Blutoursystem odobren je za financiranje iz Programa INTERREG V-A Italija - Hrvatska 2014. - 2020. u sklopu prioritetne osi 1 - Plave inovacije, specifičnog cilja

1.1 - Unaprijediti okvirne uvjete za inovacije u relevantnim sektorima plavoga gospodarstva u Programskom području. Projekt Blutoursystem identifikira nove prekogranične turističke scenarije, povećava vještine, znanje i kapacitete sudionika te određuje multiplikativni učinak na turistički sektor. "Vrijednost je ovakvih skupova u tome što se iznajmljivači educiraju i razmjenjuju iskustva", rekla je zamjenica predsjednika Sekcije Astrid Glavičić. Pritom je izuzetno važno da dionici u destinaciji surađuju i podupiru se jer svi ostvaruju korist, a u konačnici se poboljšava kvaliteta turističke ponude te se postiže veća konkurentnost na tržištu.

Lara BAGAR

PREDSTAVLJENI REZULTATI INTERREG PROGRAMA SLOVENIJA - HRVATSKA "ŽIVA COPRNIJA - ŽIVA ŠTRIGARIJA"

Očuvanje bajoslovne tradicije Bistričkog Pohorja i Središnje Istre

Za očuvanje nematerijalne baštine ključni su ljudi koji je njeguju, čuvaju i prenose na nove generacije. Upravo je iz ovog projekta i suradnje proizašlo nekoliko novih turističkih ponuda, usluga, ali i proizvoda

U Centru za nematerijalnu kulturu Istre u Pčinu predstavljeni su dosadašnji rezultati proizašli iz projekta Interreg Slovenija - Hrvatska 2014.-2020. "Živa coprnija - Živa štrigarija". Cilj projekta je bio osigurati aktivno očuvanje bajoslovne tradicije Bistričkog Pohorja i Središnje Istre u svrhu povećanja prepoznatljivosti zapostavljenih dijelova područja te stvaranja novih prilika za razvoj. Za očuvanje nematerijalne baštine ključni su ljudi koji je njeguju, čuvaju i prenose na nove generacije. Upravo je iz ovog projekta i suradnje proizašlo nekoliko novih turističkih ponuda, usluga, ali i proizvoda. Time su ujedno pokrenute mogućnosti za stvaranje novih radnih mjesta te gospodarskih uporišta za održavanje i razvoj novih gospodarskih aktivnosti. Svakako su sve aktivnosti pomogle da se obogati trenutna ponuda programa i usluga, a stvaranjem uvjeta za rad na novim djelatnostima i uslugama, ujedno se stvaraju mogućnosti da nematerijalna baština živi i zaživi kao svakodnevni dio lokalne zajednice, stanovnika i mjesta.

Kulturne rute

U ovom slučaju, u sklopu projekta stvoren je novi turistički proizvod. Naime, kreirane su kulturne rute koje uključuju deset lokacija u obje spomenute regije. Tako će posjetitelji moći istražiti lokalitete na Pohorju kao što su Bistriški vintgar, Ančikovo gradišće, crkva svetog Urha, Trije kralji, Crno jezero, Šmartno na Pohorju, Šetorov mlin, Hudičevo korito, Tinje i Kebelj. U Istri su u jednu rutu uključeni Pazin i Pazinska jama, Lindar, Sveti Juraj, Gračišće, Pićan, slap

U sklopu projekta nastala je i zanimljiva knjiga-vodič "Živa štrigarija - Izleti putevima narodne predaje"

Sopot, Tupljak, Sveto more, Golgorica, Žminj te Katun Lindarski. Dvadeset priča vezanih uz navedene lokalitete turističkih ruta opisano je i u knjizi pod nazivom "Živa štrigarija-Izleti putevima narodne predaje". Knjiga nudi mnoštvo korisnih informa-

cija o popratnim sadržajima i dostupnim uslugama koje posjetitelji mogu istraživati na tim lokalitetima prateći ponuđene rute te će svakom zainteresiranom posjetitelju moći služiti i kao turistički vodič upravo radi bogatstva informacija i sadržaja. Priče

i predaje u knjizi literarno je obradio Dušan Šarotar, a ilustracije je izradila Tina Dobrajc.

No, nije projekt iznjedrilo samo knjigu-vodič, već i dva nova suvenira, koji su se iskristalizirali kao najbolji predstavnici novih turističkih

ruta unutrašnjosti Istre, a to su Štriga i Krsnik. Keramička Štriga osim kao ukras služi i kao štedna kasica, a Krsnik je posebno atraktivno keramičko zvonce.

Novi suveniri

Nova turistička ponuda proizašla iz suradnje svih dionika navedenog Projekta nastavlja se kroz platformu Živa štrigarija. Maribor, odnosno Pohorje i Istra su poznate turističke destinacije koje većinu gostiju privuku u poznata središta. Stoga ovaj projekt obrađuje njihova područja u zaleđu, Bistričko Pohorje i Središnju Istru, koji ostaju u njihovoj sjeni, a postoji velik potencijal da posjetitelji koji već dolaze privuku inovativnim sadržajima čime bi omogućili također raspršivanje posjeta na cjelokupno područje i rasterećenje najposjećenijih destinacija. Oba područja su bogata prirodnim i kulturnom baštinom, a još ih posebno povezuje jedinstvena bajoslovna baština s brojnim pričama o ljudima, prirodi i povijesti područja, na temelju kojih se može sadržajno obogatiti ponuda šireg područja Pohorja i Istre.

Živa štrigarija ima u planu povezivati ponuđače i destinacije te obogatiti

ponudu šireg područja. U zaleđe Pohorja i Istre privući će nove posjetitelje i tako stvoriti stimulativnu sredinu za razvoj te stvaranje novih radnih mjesta za lokalno stanovništvo prekograničnog područja. To će se postići oblikovanjem inovativnog integriranog prekograničnog kulturno-turističkog proizvoda "Živa štrigarija - Bajke Pohorja i Istre" koji će nuditi inovativne načine doživljavanja područja prirodne i kulturne baštine preko priča koje će posjetitelji otkrivati na vođenim rutama, u samostalnom istraživanju preko digitalnih sadržaja u okviru festivala Štrigarija uživo te pomoću drugih privlačnih metoda. Aplikacija "Živa štrigarija na dlanu" proizašla iz projekta već se može pronaći na Google Play i App Store-u.

Ideja o očuvanju vrlo važne nematerijalne baštine začeta je još prije 14 godina, a krenula je s Ivorom Zidarićem i udrugom Val kulture koji su organizatori danas vrlo poznate manifestacije LegendFest u Pčinu. U

projekt je danas uključeno šest partnera. Iz Slovenije su to Razvojno Informacijski Centar Slovenska Bistrica kao vodeći partner, Slovenska akademija znanosti i umjetnosti i Beletrina - zavod za izdavaštvo, a iz Hrvatske Etnografski muzej Istre, Općina Pićan i udruga Val Kulture. Ukupna vrijednost projekta iznosi 926.478 eura. Na kraju predstavljanja svi partneri su izrazili zadovoljstvo suradnjom te potvrdili da su postigli zacrtane ciljeve, no nisu zaboravili spomenuti da je u daljnjoj realizaciji ovog vrijednog i kvalitetnog projekta nužna suradnja lokalne zajednice, lokalne politike i podrške turističkih zajednica. **Patricija SOFTIĆ**

Glavni urednik:
Robert Frank

Urednica priloga:
Silva Bodlaj Ivašić

Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom

Štriga i Krsnik, novi originalni suveniri

Praktični suveniri
Projekt je iznjedrilo i dva nova suvenira, koji su se iskristalizirali kao najbolji predstavnici novih turističkih ruta unutrašnjosti Istre, a to su Štriga i Krsnik. Keramička Štriga, osim kao ukras, služi i kao štedna kasica, a Krsnik je posebno atraktivno keramičko zvonce